

МОНГОЛ УЛСЫН
АНАГААХЫН ШИНЖЛЭХ УХААНЫ ҮНДЭСНИЙ ИХ СУРГУУЛИЙН
ЗАХИРЛЫН ТУШААЛ

2021 оны 02 сарын 09 өдөр

Дугаар 11/28

Улаанбаатар хот

Г

Г

Журам батлах тухай

АШУУИС-ийн Эрдмийн зөвлөлийн хуралдааны 2021 оны 2 дугаар сарын 04-ний өдрийн 21/02/02 тоот тогтоолыг үндэслэн ТУШААХ НЬ:

1. "Анагаахын Шинжлэх Ухааны Үндэсний Их Сургуулийн төгсөлтийн сургалтын үйл ажиллагааг зохицуулах журам"-ыг нэгдүгээр хавсралтаар баталсугай.
2. Журмыг 2020-2021 оны хичээлийн жилийн 2 дугаар сарын 15-ны өдрөөс эхлэн мөрдөж ажиллахыг төгсөлтийн сургалтын бодлого зохицуулалтын газрын дарга (А.Шийрэвнямба) болон бүрэлдэхүүн сургуулийн захирал нарт тус тус үүрэг болгосугай.
3. Энэ журмыг мөрдөх өдрөөс эхлэн захирлын 2020 оны 6 дугаар сарын 23-ны өдрийн А/156 тоот тушаалыг хүчингүйд тооцсугай.
4. Журмыг хэрэгжүүлж, хяналт тавьж ажиллахыг Эрдэм шинжилгээ, гадаад харилцаа хариуцсан дэд захирал (Б.Дамдиндорж)-д даалгасугай.

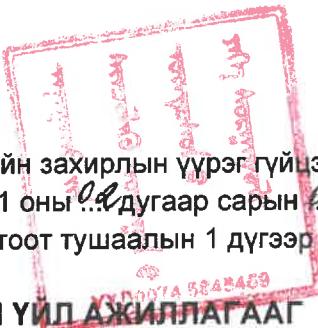
ЗАХИРЛЫН
ҮҮРЭГ ГҮЙЦЭТГЭГЧ

Н.ХҮРЭЛБААТАР

3350210028

АШУУИС-ийн захирлын үүрэг гүйцэтгэгчийн
2021 оны 04 дугаар сарын 29 өдрийн
11:28 тоот тушаалын 1 дүгээр хавсралт

АШУУИС-ИЙН ТӨГСӨЛТИЙН СУРГАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААГ ЗОХИЦУУЛАХ ЖУРАМ

Нэг. Нийтлэг үндэслэл

- 1.1. Энэхүү журмаар Монгол Улсын “Дээд боловсролын тухай” хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 2 дахь заалт, БСШУ-ны сайдын А/370 тоот тушаалаар батлагдсан “Магистр, докторын сургалт эрхлэх нийтлэг журам”, БСШУ-ны сайдын 113 дугаар тушаалаар батлагдсан “Гадаадын иргэдийг суралцуулах журам”, АШУУИС-ийн дүрмийн 5.1, 5.4, 9.2 дахь заалтыг тус тус үндэслэн магистр, докторын сургалт болон докторын дараах судалгаатай холбоотой харилцааг зохицуулна.
- 1.2. АШУУИС-ийн төгсөлтийн сургалтыг боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захираганы төв байгууллагын зөвшөөрөл бүхий хөтөлбөрт үндэслэн зохион байгуулна.

Хоёр. Сургалтын төрөл, хэлбэр, төлөвлөгөө

- 2.1 Төгсөлтийн сургалт нь магистр, докторын сургалт, докторын дараах судалгаа гэсэн төрөлтэй байх бөгөөд сургалтыг танхимын, цахим, хосолсон хэлбэрээр зохион байгуулна.
- 2.2 Магистр, докторын сургалтын хөтөлбөрийн төлөвлөгөөнд төгсөлтийн сургалтын багц цаг, мэргэжлийн чиглэл, индекс, хичээлийн бүлэглэл, судлах дарааллыг тусгасан байна.
- 2.3 Магистр, докторын хөтөлбөрийн төлөвлөгөөг АШУУИС-ийн хөтөлбөрийн хороо хэлэлцэж, АШУУИС-ийн захирал батална.

Гурав. Сургалтын хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагаа

- 3.1 Сургалтын хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх удирдлагын нэгж нь АШУУИС-ийн Төгсөлтийн сургалтын бодлого зохицуулалтын газар (ТСБЗГ) байна.
- 3.2 ТСБЗГ нь дараах ажил үүргийг хариуцна. Үүнд:
  - 3.2.1 Төгсөлтийн сургалтыг нэгдсэн удирдлагаар хангах
  - 3.2.2 Төгсөлтийн сургалтын хөтөлбөрийн хэрэгжилтийг хянах
  - 3.2.3 Хөтөлбөрийг гадаад, дотоодын магадлан итгэмжлэх эрх бүхий байгууллагаар магадлан итгэмжлүүлэх ажлыг зохион байгуулах
  - 3.2.4 Тухайн хичээлийн жилд бүрэлдэхүүн сургууль, тэнхимээс ирүүлсэн саналыг тусган элсэлтийг зохион байгуулах
  - 3.2.5 Суралцагч (магистрант, докторант, докторын дараах судлаач), удирдагчтай гурвалсан гэрээ байгуулах, магистр, докторын ажлын урьдчилсан хэлэлцүүлэг ба хамгаалалтад орох зөвшөөрөл, тодорхойлолт өгөх, төгсөгчдөд эрдмийн зэрэг олгох үйл ажиллагааг зохион байгуулах
  - 3.2.6 Суралцагчдын шилжилт, хөдөлгөөнийг шийдвэрлэж, АШУУИС-ийн захирлын тушаалаар баталгаажуулах

- 3.2.7 Суралцагч, удирдагч, зөвлөхийн мэдээллийг их сургуулийн удирдлага мэдээллийн системд бүртгэлжүүлэх
- 3.2.8 Төгсөлтийн сургалтын багш, удирдагч, зөвлөх нарын гүйцэтгэлийг “АШУУИС-ийн багшийн ажлын гүйцэтгэлийг үнэлэх журам”-ын дагуу тооцно.
- 3.3 Багш, удирдагч, зөвлөхөд тавигдах шаардлага
- 3.3.1 Төгсөлтийн сургалтын багш, удирдагч, зөвлөх нь тухайн чиглэлээр доктор (PhD) ба түүнээс дээш эрдмийн зэрэгтэй, их сургууль, эрдэм шинжилгээний байгууллагад 3-аас доошгүй жил ажилласан, сүүлийн 3 жилд гадаад, дотоодын хөндлөнгийн хянан магадалгаа хийгддэг мэргэжлийн сэтгүүлд эрдэм шинжилгээний өгүүлэл хэвлүүлсэн байна.
- 3.3.2 Нарийн мэргэшсэн гадаад, дотоодын судлаачийг гэрээт багшаар ажиллуулж болно.
- 3.4 Удирдагчийн эрх, үүрэг:
- 3.4.1 Удирдагч нь суралцагчийн судалгааны ажлыг удирдаж, хянах
- 3.4.2 Суралцагчийн сэдэв сонгох эрдмийн эрх чөлөөг хүндэтгэх
- 3.4.3 Суралцагчийн судалгааны ажлын төлөвлөгөө, арга зүйг боловсруулах, үр дүнг тодорхойлох, хэвлэн нийтлүүлэх, урьдчилсан хэлэлцүүлэг, эрдмийн зэргийн хамгаалалт хийх зөвшөөрлийг өгөх
- 3.4.4 Суралцагч судалгаа боловсруулалтын явцад хууль эрх зүй, ёс зүй, байгууллагын дотоод дүрэм, журам, удирдамжийг мөрдөж байгаа эсэхийг хянах
- 3.4.5 Суралцагч судалгааны ажлаа төлөвлөгөөний дагуу хийгээгүй, үр дүн гарган авах бололцоогүй тохиолдолд удирдагчаар ажиллахаас татгалзаж болно. Суралцагч, удирдагч, зөвлөхийн саналыг харгалзан магистрантын удирдагч, зөвлөхийг мэргэжлийн тэнхим, докторантын удирдагч, зөвлөхийг бүрэлдэхүүн сургуулийн Эрдмийн зөвлөл шийдвэрлэж, ТСБЗГ-т хургуулэх
- 3.4.6 Гэрээнд өөрөөр заагаагүй бол судалгааны үр дүнгээр туурвисан бүтээлийн хамтран зохиогч, оюуны өмчийн хамтран эзэмшигч байх
- 3.4.7 Суралцагчийн ажил, мэдлэг, үр чадвар, төлөвшилтийн талаарх тодорхойлолтыг бичгээр өгөх
- 3.4.8 Суралцагчийн судалгааг хугацаанд нь хийлгэж хамгаалуулах
- 3.4.9 Магистрант, докторантын удирдагч, зөвлөхөөр ажиллаж байгаа гэрээт багш нь АШУУИС-ийн багштай ижил эрх эдэлж, үүрэг хүлээнэ.
- 3.5 Зөвлөхийн эрх, үүрэг:
- 3.5.1 Зөвлөх нь судалгааны ажлын загвар, арга зүй, үр дүнг бичих, нийтлүүлэх, хэлэлцүүлэхэд мэргэжил, арга зүйн зөвлөгөө өгөх
- 3.5.2 Гэрээнд өөрөөр заагаагүй бол суралцагчийн судалгааны үр дүнгээр туурвисан бүтээлийн хамтран зохиогч, оюуны өмчийн хамтран эзэмшигч байна.
- 3.6 Суралцагчийн эрх, үүрэг:
- 3.6.1 Суралцагч нь дараах эрх эдэлнэ. Үүнд:
- 3.6.1.1 АШУУИС-ийн дүрэм, бусад холбогдох журмуудад заасан боловсролын үйлчилгээг авах
- 3.6.1.2 Суралцах хэлбэрээ сонгох
- 3.6.1.3 Судалгааны ажлын удирдагч, зөвлөх багшийг сонгоход саналаа илэрхийлж, шийдүүлэх

- 3.6.1.4 Судалгааны ажлын сэдэв сонгох
- 3.6.1.5 Гэрээнд өөрөөр заагаагүй бол судалгааны ажлын үр дүнгээр туурвисан оюуны өмчийн эзэмшигч, хамтран эзэмшигч байх
- 3.6.2 Суралцагч нь дараах үүрэг хүлээнэ. Үүнд:
  - 3.6.2.1 АШҮҮИС-ийн дүрэм, журам, ёс зүйг чанд мөрдөж биелүүлэх
  - 3.6.2.2 Суралцагч нь элссэн улирлын эхний сард багтан удирдагчийн хамт ТСБЗГ-тай гэрээ байгуулах
  - 3.6.2.3 Сургалтын төлбөрийг жил бүрийн 9 дүгээр сарын 20 болон 2 дугаар сарын 20-ны дотор төлсөн байх
  - 3.6.2.4 Суралцагч улирал бүрийн төгсгөлд судалсан хичээлийн багц цаг, түүнд харгалзах үнэлгээг ТСБЗГ-аар хянуулж баталгаажуулах
  - 3.6.2.5 Судалгааны ажлыг эхлэхийн өмнө судалгааны ёс зүйн хяналтын хорооны зөвшөөрөл авах, судалгааны ажлын үр дүн, явцыг тэнхимээр хэлэлцүүлэх
  - 3.6.2.6 ТСБЗГ, бүрэлдэхүүн сургууль, тэнхимээс зохион байгуулж байгаа сургалт, эрдэм шинжилгээ, нийгэм олон нийтийн арга хэмжээнд идэвхтэй оролцох

Дөрөв. Элсэлтийн үйл ажиллагаа

- 4.1 Элсэгчдэд тавих шаардлага
  - 4.1.1 Магистрын хөтөлбөрт элсэгч нь бакалаврын боловсролтой байна.
  - 4.1.2 Докторын хөтөлбөрт элсэгч нь магистрын зэрэгтэй байна.
  - 4.1.3 Бүрэлдэхүүн сургууль, мэргэжлийн тэнхимиийн саналд үндэслэн тухайн хөтөлбөрийн агуулга, онцлогоос хамаарсан тусгай шаардлагыг биелүүлсэн байна.
- 4.2 Элсэлтийн бүртгэл
  - 4.2.1 Магистр, докторын сургалтад элсэхийг хүсэгчид элсэлтийн шалгалт өгнө. Элсэлтийн шалгалтын бүртгэл жилд 2 удаа буюу жил бүрийн 8 дугаар сарын 25-наас 9 дүгээр сарын 10-ны хооронд, мөн 2 дугаар сарын 1-15-ны хооронд явагдана. Элсэлтийн зарыг gr.mn цахим хуудсаар нээлттэй зарлана.
  - 4.2.2 Магистр, докторын танхимиын сургалтад элсэгчдээс мэргэжлийн ба англи хэлний шалгалт авна. Магистрын цахим сургалтын элсэгчдээс нэмэлтээр компьютерын хэрэглээний суурь ур чадварын шалгалтыг цахим хэлбэрээр авна.
  - 4.2.3 Элсэлтийн шалгалтад тэнцсэн тохиолдолд холбогдох материалыг бүрдүүлэн ТСБЗГ-т бүртгүүлж, АШҮҮИС-ийн захирлын тушаалаар баталгаажуулна.
- 4.3 Гадаадын элсэгчдэд тавигдах шаардлага
  - 4.3.1 Гадаадын элсэгчдээс мэргэжлийн болон монгол эсвэл англи хэлний шалгалт авна. Монгол хэлээр суралцах тохиолдолд монгол хэлний бэлтгэл сургалтад хамрагдаж болно.
  - 4.3.2 Элсэлтийн шалгалтыг хамтын ажиллагаатай их, дээд сургуулиудад эсвэл цахимаар зохион байгуулна.
  - 4.3.3 Элсэлтийн шалгалтад тэнцсэн тохиолдолд шаардлагатай материалыг бүрдүүлэн, АШҮҮИС-ийн гадаад харилцааны газарт хүргүүлж Монгол Улсад оршин суух визний зөвшөөрлийг холбогдох төрийн захиргааны төв байгууллагад хандан, зохих журмын дагуу шийдвэрлүүлнэ.

Тав. Сургалтын төлбөр

- 5.1 Доктор, магистрын сургалтын төлбөрийг АШҮҮИС-ийн удирдах зөвлөл батална.
- 5.2 Суралцагч орон байр, эмнэлгийн үйлчилгээ, эрүүл мэндийн даатгал, тээврийн болон бусад хувь хүнд хамаарах зардлыг өөрөө хариуцна.
- 5.3 Суралцагч нь сургалтын төлбөрийг элсэн орох, дамжаа ахих бүрд хугацаанд нь бүрэн барагдуулсан байна.
- 5.4 Лекц, дадлага семинарын нөхөлтийн төлбөрийг СЭЗГ, ТСБЗГ-аас батална.
- 5.5 Судалсан хичээлийн дахин шалгалтыг нэг удаа өгөх ба төлбөр нь тухайн хичээлийн багц цагийн 25 хувь байна. Дахин шалгалтандаа магистр 70, доктор 80 хувиас доош үнэлгээ авсан тохиолдолд багц цагийн төлбөрийн 50 хувийг төлж хичээлийг дахин судална.
- 5.6 Хичээлийг нөхөн судалж буй тохиолдолд тухайн багц цагийн төлбөрийг бүрэн төлнө.

Зургаа. Шилжилт хөдөлгөөн, сургалтаас чөлөөлөх

- 6.1 Чөлөө олгох
  - 6.1.1 Суралцагч хүндэтгэх шалтгааны улмаас ажлын 5 хоног дотор сургалтад хамрагдах боломжгүй бол хичээл зааж буй багшаас чөлөө авна. Түүнээс дээш хугацаатай чөлөөг ТСБЗГ-аас авна. Чөлөө авсан хичээлийг нөхөн судална.
  - 6.1.2 Суралцагч хүндэтгэх шалтгааны улмаас "Календарьчилсан төлөвлөгөө"-ний дагуу сургалтад хамрагдах боломжгүй тохиолдолд судалгааны ажлын удирдагч багш наарт танилцуулж, ТСБЗГ-аас зөвшөөрөл авна.
  - 6.1.3 Албан ёсны чөлөө аваагүй тохиолдолд суралцах эрх хүчингүй болсонд тооцож сургалтаас чөлөөлнө.
  - 6.1.4 Сургалтаас чөлөө авсан суралцагч нь хугацаандаа эргэн ирээгүй тохиолдолд сургалтаас чөлөөлнө.
  - 6.1.5 Сургалтын явцад суралцагч нь 1 жилийн хугацаагаар 1 удаа чөлөө авч болно.
  - 6.1.6 Чөлөө хүссэн суралцагчийн тухайн улирлын хичээл сонголт, багц цагийн гүйцэтгэл, сургалтын төлбөрийг ТСБЗГ-аас хянана.
- 6.2 Шилжилт хөдөлгөөн хийх
  - 6.2.1 Бусад их сургуулиас шилжин ирж буй тохиолдолд судалсан хичээлд харгалзах багц цагийг ТСБЗГ дүйцүүлэн тооцно.
  - 6.2.2 Суралцагчийн хөтөлбөр ба тэнхим хоорондох шилжилтийг нотлох баримтад үндэслэн, ТСБЗГ шийдвэрлэж, АШҮҮИС-ийн захирлын тушаалаар баталгаажуулна.
  - 6.2.3 Шилжилт хөдөлгөөнтэй холбоотой өргөдлийг сургалтын эхний улиралд хүлээн авч шийдвэрлэнэ.
  - 6.2.4 Хөтөлбөр ба тэнхим хооронд шилжин суралцах тохиолдолд суралцсан хугацааны төлбөрийг бүрэн барагдуулсан байх бөгөөд зөрүү хичээлийн төлбөрийг төлж, нөхөн судална.
  - 6.2.5 Суралцагч нь гадаад, дотоодын их, дээд сургуульд шилжин суралцах тохиолдолд ТСБЗГ-т албан ёсоор хүсэлт гарган шийдвэрлүүлж, АШҮҮИС-ийн захирлын тушаалаар баталгаажуулна.

6.2.6 Дараах тохиолдолд тус сургуулиас шилжин суралцахыг зөвшөөрөхгүй. Үүнд:

6.2.6.1 Тухайн хугацаанд судалсан хичээлийн төлбөрийг барагдуулаагүй

6.2.6.2 Оюутны хөгжлийн зээл, буцалтгүй тусламжид хамрагдан нийт судлах багц цагийн 50-иас дээш хувьд суралцсан

6.2.6.3 Тус сургуулийн нэр дээр сургалтын тэтгэлэгт хөтөлбөрт хамрагдсан.

6.3 Суралцагчийг дараах тохиолдолд сургалтаас чөлөөлнө. Үүнд:

6.3.1 Суралцагчийн өөрийн хүсэлтээр

6.3.2 Энэ журмын 6.1.3, 6.1.4, 6.2.5, 6.5 дахь заалтаар

6.3.3 Сургалтын гэрээнд заасан нөхцөлүүдийг биелүүлээгүй

6.3.4 Сургалтын төлөвлөгөөний дагуу хичээл, судалгаагаа хийгээгүй

6.3.5 Сургалтын төлбөрийг тогтоосон хугацаанд төлөөгүй

6.3.6 Гэмт хэрэг нь шүүхийн байгууллагаар тогтоогдсон бол

6.4 Сургалтаас чөлөөлөгдсөн тохиолдолд сургалтын төлбөрийг буцаан олгохгүй.

6.5 Гадаадын иргэн суралцагч нь өөрийн хүсэлтээр сургуулиас чөлөөлөгдөх эсвэл бусад сургууль руу шилжин суралцах тохиолдолд захирлын тушаалаар шийдвэрлэж, БШУЯ, иргэн харьяалал, шилжилт хөдөлгөөний ерөнхий газраас олгосон оршин суух зөвшөөрлийг хүчингүй болгож, холбогдох зардлыг суралцагчаар төлүүлнэ.

Долоо. Сургалтын зохион байгуулалт

- 7.1 Магистр, докторын сургалтын хичээлийн жил нь 15-аас доошгүй долоо хоног бүхий 2 улирлаас бүрдэх ба намар 10 дугаар сарын эхний 7 хоногийн Даваа гаригт, хавар 3 дугаар сарын эхний 7 хоногийн Даваа гаригт тус тус эхэлнэ.
- 7.2 Магистрын сургалт 2 жил буюу 4 улирал, докторын сургалт 3 жил буюу 6 улирал үргэлжилнэ.
- 7.3 Суралцагч нь “Судалгааны ажлын календарьчилсан төлөвлөгөө”-г баримталж судалгааны ажлаа хийнэ.
- 7.4 Докторант болон танхимиин сургалтын магистрант энэхүү журмын нэгдүгээр хавсралтын дагуу нэг сэдэвт бүтээл түүрвина. Магистрант нь цахимаар суралцаж буй тохиолдолд хоёрдугаар хавсралтын дагуу судалгааны төсөл бичнэ.
- 7.5 Судалгааны ажлыг хүндэтгэх шалтгааны улмаас хугацаандаа дуусгах боломжгүй тохиолдолд тухайн тэнхимиин хурлаар хэлэлцүүлж, ТСБЗГ-ын зөвшөөрлөөр магистрант 1 жилээр, докторант 1.5 жилээр сургалтын хугацааг 1 удаа сунгаж болно. Сунгуулаагүй тохиолдолд сургалтаас чөлөөлнө.
- 7.6 АШҮҮИС-д хийсэн судалгааны үр дүнгээр бусад их дээд сургууль, байгууллагуудад эрдмийн зэрэг хамгаалах, бүтээл хэвлүүлэх, оюуны өмч эзэмших, судалгааг үргэлжлүүлэхийг хориглоно.
- 7.7 АШҮҮИС-тай хамтарсан хөтөлбөрийн сургалтад хамрагдсан бол гадаад, дотоодын их дээд сургуульд цуглуулсан багц цагийг харгалзах хичээлийн багц цагтай дүйцүүлж болно.
- 7.8 Судалгааны ажлын сэдэв, нэг сэдэвт бүтээл нь магистрант, докторантад давхцалгүй байна.
- 7.9 Төгсөлтийн үйл ажиллагааг жилд 2 удаа зохион байгуулна. АШҮҮИС-ийн захирлын тушаалаар магистр, докторын зэргийн диплом олгоно. Диплом нь энэхүү журмын гуравдугаар хавсралтад нийцсэн байна.
- 7.10 Магистрын танхимиин сургалт

7.10.1 Магистрын танхимиын хөтөлбөрийн агуулга 30 багц цагаас доошгүй байх бөгөөд дараах бүтэцтэй байна.

Хичээлийн төрөл	Сэдэв	Цаг
Мэргэжлийн суурь хичээл (10 багц цаг)	Судалгааны арга зүй Онолын хичээлүүд	4 багц цаг 6 багц цаг
Мэргэшүүлэх хичээл (12 багц цаг)	Мэргэшүүлэх хичээл	9 багц цаг Хөтөлбөр хэрэгжүүлэгч тэнхим
	Мэргэшүүлэх хичээл	3 багц цаг бусад сургууль, тэнхимээс судална.
Сонгон суралцах хичээл	Төгсөлтийн өмнөх сургалтад 3 багц цагийн хичээл зааж тооцуулж болно.	3 багц цаг ба түүнээс дээш
Нэг сэдэвт бүтээл туурвих	Тухайн сэдвээр	5 багц цаг
Нийт		30 багц цаг

7.10.2 Суралцах хугацаанд багц цагийг биелүүлж судалгааг хийж дуусгасан байна. Магистрын хөтөлбөрийн хугацаанд судалсан хичээлийн явцын ба шалгалтын дүнгийн дундаж хувь 70 ба түүнээс дээш тохиолдолд тухайн хичээлийг биелүүлсэнд тооцно.

7.10.3 Магистрант нь тэнхимийн өргөтгөсөн хурлаар судалгааны ажлын сэдэв, арга аргачлалыг хэлэлцүүлж батлуулна. Ил санал хураалтаар гишүүдийн 75 ба түүнээс дээш хувь нь дэмжсэн тохиолдолд баталсанд тооцох ба удирдагч, зөвлөхийг томилж, хурлын тэмдэглэлийг ТСБЗГ-т хүргүүлнэ.

7.10.4 Танхимаар суралцаж байгаа магистрант нь 1 удирдагчтай байх ба зөвлөх багштай байж болно.

7.10.5 Судалгааны ажлын ёс зүйн зөвшөөрлийг АШҮҮИС-ийн судалгааны ёс зүйн хяналтын хороонд хүсэлт гаргаж шийдвэрлүүлнэ.

7.10.6 Судлаач, удирдагч бусдын бүтээлээс хуулбарласан, хулгайлсан, оюуны өмчийн тухай хуулийг зөрчсөн эсэх асуудлыг судалгааны ёс зүйн хяналтын хороо хэлэлцэж шийдвэрлэнэ.

7.10.7 Судалгааны үр дүнгээр АШҮҮИС-ийн нэр дээр, 1-р зохиогчоор Эрүүл Мэндийн Шинжлэх Ухаан сэтгүүлд нэг өгүүлэл хэвлүүлсэн байна. Нэмэлт өгүүлэл бусад сэтгүүлд хэвлүүлж болно.

7.10.8 Эрдэм шинжилгээний хуралд судалгааны үр дүнгээрээ хоёроос доошгүй илтгэл хэлэлцүүлсэн байна.

7.10.9 Судалгааны үр дүнг тэнхимийн хурлаар 1 удаа хэлэлцүүлж, дэмжигдсэн тохиолдолд АШҮҮИС-ийн судалгааны ёс зүйн хяналтын хороонд хандаж дүгнэлт гаргуулна.

7.11 Магистрын цахим сургалт

7.11.1 Магистрын цахим хөтөлбөрийн багц цаг нь 30-аас доошгүй байх бөгөөд дараах бүтэцтэй байна.

Хичээлийн төрөл	Сэдэв	Цаг
Мэргэжлийн суурь хичээл	Судалгааны арга зүй	6 багц цаг

	Онолын хичээлүүд	6 багц цаг
Мэргэшүүлэх хичээл	Мэргэшүүлэх хичээл	12 багц цаг
Сонгон суралцах хичээл		1 багц цагаас доошгүй байна
Магистрын судалгааны төсөл бичих ажил	Тухайн сэдвээр	5 багц цаг
Нийт		30 багц цаг

- 7.11.2 Суралцах хугацаанд багц цагийг биелүүлж судалгааны төслийг бичиж дуусгасан байна. Магистрын хөтөлбөрийн хугацаанд судалсан хичээлийн явцын ба шалгалтын дунгийн дундаж хувь 70 ба түүнээс дээш тохиолдолд тухайн хичээлийг биелүүлсэнд тооцно.
- 7.11.3 Магистрын цахим сургалтын нэгдсэн шалгалтыг ТСБЗГ зохион байгуулна. Нэгдсэн шалгалтад тэнцсэн магистрантын судалгааны төслийн чиглэлийг олон улсын цахим сургалтын тэнхим (ОУЦСТ), мэргэжлийн тэнхимтэй хамтран шийдвэрлэнэ.
- 7.11.4 Цахимаар суралцаж байгаа магистрант нь 1 удирдагчтай байна.
- 7.11.5 Суралцагч товлосон хугацаанд төслөө бичээгүй тохиолдолд 5 багц цагийн хичээлийг дараа улиралд дахин судална.

7.12 Докторын сургалт

- 7.12.1 Докторын сургалтын хөтөлбөрийн агуулга 60 багц цагаас доошгүй байх бөгөөд дараах бүтэцтэй байна.

Хичээлийн төрөл Мэргэжлийн суурь хичээл (12 багц цаг)	Сэдэв Судалгааны арга зүй Онолын хичээлүүд	Багц цаг 6 багц цаг 6 багц цаг
Мэргэшүүлэх хичээл (18 багц цаг)	Мэргэшүүлэх хичээл	12 багц цаг Хөтөлбөр хэрэгжүүлэгч тэнхим 6 багц цаг бусад сургууль, тэнхимээс сонгон судална.
Сонгон суралцах хичээл	Төгсөлтийн өмнөх сургалтад 3 багц цагийн хичээл зааж тооцуулж болно.	6 багц цаг ба түүнээс дээш
Нэг сэдэвт бүтээл туурвих	Тухайн сэдвээрээ	24 багц цаг
Нийт		60 багц цаг

- 7.12.2 Суралцах хугацаанд багц цагийг биелүүлж судалгааг хийж дуусгасан байна. Докторын хөтөлбөрийн хугацаанд судалсан хичээлийн явцын ба шалгалтын дунгийн дундаж хувь 80 ба түүнээс дээш тохиолдолд тухайн хичээлийг биелүүлсэнд тооцно.
- 7.12.3 Докторантын судалгааны ажлын сэдэв, арга аргачлалыг доктор ба түүнээс дээш эрдмийн зэрэгтэй 7-оос доошгүй эрдэмтдээс бүрдсэн тэнхимиин өргөтгөсөн хурлаар хэлэлцэж, ил санал хураалтаар гишүүдийн 75 ба түүнээс дээш хувь нь дэмжсэн тохиолдолд удирдагч, зөвлөхийг томилон, хурлын тэмдэглэлийг бүрэлдэхүүн сургуулийн Эрдмийн зөвлөлд хүргүүлнэ.

- 7.12.4 Бүрэлдэхүүн сургуулийн Эрдмийн зөвлөл докторантын судалгааны ажлын сэдэв, арга аргачлалыг хэлэлцэж, гишүүдийн ил санал хураалтаар 75 ба түүнээс дээш хувь нь дэмжсэн тохиолдолд баталж, удирдагч, зөвлөхийг баталгаажуулж, ТСБЗГ-т хүргүүлнэ.
- 7.12.5 Докторант нь 2 хүртэл удирдагчтай, 1 зөвлөхтэй байж болно. Нэг удирдагч нь АШУҮИС-ийн эрдэмтэн, багш байна.
- 7.12.6 Судалгааны ажлын ёс зүйн зөвшөөрлийг АШУҮИС-ийн судалгааны ёс зүйн хяналтын хороонд хүсэлт гаргаж шийдвэрлүүлнэ.
- 7.12.7 Докторант нь судалгааны үр дүнгээрээ эрдэм шинжилгээний илтгэл хоёроос доошгүйг хэлэлцүүлсэн байна.
- 7.12.8 Докторант нь судалгааны үр дүнгээр хөндлөнгийн хянан магадалгаа хийгддэг мэргэжлийн олон улсын сэтгүүлд АШУҮИС-ийн нэр дээр 1-р зохиогчоор 2 ба түүнээс дээш өгүүлэл хэвлүүлсэн байна. Үүний нэг нь Web of science, Scopus, PubMed мэдээллийн санд бүртгэлтэй сэтгүүлд эсвэл Central Asian Journal of Medical Sciences-д хэвлүүлсэн байна.
- 7.12.9 Судалгааны үр дүнгээр дотоодын сэтгүүлд 2 ба түүнээс дээш өгүүлэл хэвлүүлнэ. Үүний нэг нь Эрүүл Мэндийн Шинжлэх Ухаан сэтгүүлд хэвлүүлсэн байна.
- 7.12.10 Судалгааны ажлын явцыг бүрэлдэхүүн сургуулийн Эрдмийн зөвлөлийн хурлаар 1 удаа хэлэлцүүлэх ба гишүүдийн нууц санал хураалтаар 75 ба түүнээс дээш хувь нь дэмжсэн тохиолдолд АШУҮИС-ийн Эрдмийн зөвлөлийн эрдэмтэн нарийн бичгийн даргад хурлын тэмдэглэлийг хүргүүлнэ. Саналын хувь хүрээгүй тохиолдолд зохих засварыг хийж тухайн Эрдмийн зөвлөлөөр дахин хэлэлцүүлнэ.
- 7.12.11 Явцын хэлэлцүүлгийн дараа судалгааны ёс зүйн хяналтын хорооны ёс зүйн дүгнэлт болон нэр томъёоны зөвлөлийн хурлын шийдвэрийг авна.
- 7.12.12 АШУҮИС-ийн Эрдмийн зөвлөлийн дарга судалгааны багийн гишүүдтэй ашиг сонирхлын зөрчилгүй 3 шинжээчийн бүрэлдэхүүнтэй комиссыг томилж, докторантын нэг сэдэвт бүтээл, судалгаатай холбоотой эх материалд магадлан шинжилгээ хийлгэнэ.

Найм. Урьдчилсан хэлэлцүүлэг ба хамгаалалт

- 8.1 Магистрант, докторант нь магистрын сургалтын багц цагийг бүрэн судалсан, шаардлагатай бичиг баримтыг бүрдүүлсэн, сургалтын төлбөрийг бүрэн барагдуулсан тохиолдолд урьдчилсан хэлэлцүүлэгт орно.
- 8.2 Магистрант, докторант нь хэлэлцүүлгийг монгол эсвэл англи хэлээр хийж болох ба тухайн хэлээрээ нэг сэдэвт бүтээлийг туурвина.
- 8.3 Магистрант, докторант нь урьдчилсан хэлэлцүүлэг, эрдмийн зэрэг хамгаалуулах хурлаар 75 хувиас доош санал авсан тохиолдолд тухайн хурлаар 2 хүртэл удаа дахин хэлэлцүүлж болно. Хэрэв дахин 2 удаа хэлэлцүүлээд хангалттай санал аваагүй тохиолдолд хөтөлбөрийн багц цагийг биелүүлсэн гэрчилгээ олгох ба эрдмийн зэргийн диплом олгохгүй.
- 8.4 Магистрын зэргийн хамгаалалт

- 8.4.1 Магистрын урьдчилсан хэлэлцүүлгийн хурлаар орох материалыг ТСБЗГ-аар хянуулж, хуралд орох зөвшөөрөл авна.
- 8.4.2 Урьдчилсан хэлэлцүүлгийг доктор ба түүнээс дээш эрдмийн зэрэгтэй 7-оос доошгүй эрдэмтдээс бүрдсэн тэнхимийн өргөтгөсөн хурлаар хэлэлцэнэ. Ил санал хураалтаар гишүүдийн 75 ба түүнээс дээш хувь нь дэмжсэн тохиолдолд албан ёсны шүүмжлэгчийг томилж, хурлын шийдвэрийг бүрэлдэхүүн сургуулийн Эрдмийн зөвлөлийн нарийн бичгийн даргад хүргүүлнэ. Саналын хувь хүрээгүй тохиолдолд зохих засварыг хийж тухайн хурлаар дахин хэлэлцүүлнэ.
- 8.4.3 Эрдмийн зөвлөлийн нарийн бичгийн дарга магистрантын нэг сэдэвт бүтээлийг бүрэлдэхүүн сургуулийн Эрдмийн зөвлөлийн хурлаас ажлын 5-аас доошгүй өдрийн өмнө гишүүдэд цахимаар илгээсэн байна.
- 8.4.4 Эрдмийн зөвлөлийн хурлаар магистрантын судалгааны ажлыг хэлэлцэн шүүмжийг сонсож, нууц санал хураалтаар шийдвэрлэнэ. Хэрэв магистрант нь АШУҮИС-ийн нэр дээр өөрийн судалгааны үр дүнгээр Web of science, Scopus, Pubmed мэдээллийн санд бүртгэлтэй сэтгүүлд 1-р зохиогчоор эсвэл эдгээр санд бүртгэлтэй, импакт фактор 3-аас дээш бүхий сэтгүүлд хамтран зохиогчоор 1 өгүүлэл хэвлүүлсэн тохиолдолд ил санал хураалтаар шийдвэрлэнэ.
- 8.4.5 Санал хураалтаар Эрдмийн зөвлөлийн гишүүдийн 75 ба түүнээс дээш хувь нь дэмжсэн тохиолдолд магистрын зэрэг хамгаалсанд тооцно. Саналын хувь хүрээгүй тохиолдолд зохих засварыг хийж тухайн зөвлөлөөр дахин хэлэлцүүлнэ.
- 8.4.6 Магистрын нэг сэдэвт бүтээлийг эх хувиар болон электрон хэлбэрээр Эрүүл мэндийн шинжлэх ухааны төв номын сан (ЭМШУТНС)-д хүлээлгэн өгнө.
- 8.5 Цахим сургалтын магистрын зэргийн хамгаалалт
- 8.5.1 Магистрын урьдчилсан хэлэлцүүлгийг доктор ба түүнээс дээш эрдмийн зэрэгтэй 7-оос доошгүй эрдэмтдээс бүрдсэн ОУЦСТ-ийн өргөтгөсөн хурлаар хэлэлцэн, ил санал хураалтаар шийдвэрлэнэ. Гишүүдийн 75 ба түүнээс дээш хувь дэмжсэн тохиолдолд албан ёсны шүүмжлэгчийг томилж, хурлын шийдвэрийг төгсөлтийн сургалтын Эрдмийн зөвлөлийн нарийн бичгийн даргад хүргүүлнэ. Саналын хувь хүрээгүй тохиолдолд зохих засварыг хийж тухайн хурлаар дахин хэлэлцүүлнэ.
- 8.5.2 Шүүмжлэгч нь үнэлгээний хуудасны дагуу судалгааны төслийг үнэлж, төгсөлтийн сургалтын Эрдмийн зөвлөлийн нарийн бичгийн даргад хүргүүлнэ.
- 8.5.3 Эрдмийн зөвлөлийн хурлаар магистрантын судалгааны төслийг хэлэлцэнэ. Гишүүдийн нууц санал хураалтын дундаж хувь 40 хүртэл байх ба тус саналд явц (20% хүртэл) болон шүүмжлэгчийн үнэлгээ (40% хүртэл)-г нэмсэн нийлбэр нь 75 хувь ба түүнээс дээш тохиолдолд магистрын зэрэг хамгаалсанд тооцно. Нийт үнэлгээ 75 хувиас доош тохиолдолд зохих засварыг хийж тухайн хурлаар дахин хэлэлцүүлнэ.
- 8.5.4 Магистрант нь төсөл бичих мэргэжлийн чиглэл солих, шүүмжлэгч багшийг дахин томилуулах хүсэлт гаргасан тохиолдолд чиглэл солих асуудлыг ОУЦСТ-ийн хурлаар, шүүмжлэгч багш дахин томилох асуудлыг төгсөлтийн сургалтын Эрдмийн зөвлөл шийдвэрлэнэ.

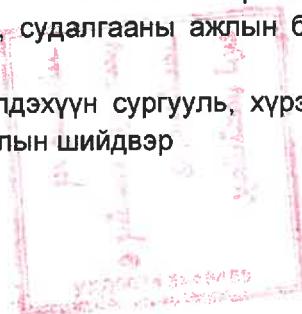
8.6 Докторын зэргийн хамгаалалт

- 8.6.1 Докторын урьдчилсан хэлэлцүүлэгт бурдүүлсэн материал, нэг сэдэвт бүтээлийг ТСБЗГ хянаж, хэлэлцүүлэх зөвшөөрлийг АШУҮИС-ийн Эрдэмтэн нарийн бичгийн дарга өгнө.
- 8.6.2 АШУҮИС-ийн Эрдэмтэн нарийн бичгийн дарга нь урьдчилсан хэлэлцүүлэг хийхээс ажлын 5 өдрийн өмнө нэг сэдэвт бүтээлийг Эрдмийн зөвлөлийн гишүүдэд цахимаар хүргүүлнэ.
- 8.6.3 Урьдчилсан хэлэлцүүлгийг нууц санал хураалтаар шийдвэрлэнэ. Хэрэв докторант нь судалгааны ажлаараа АШУҮИС-ийн нэр дээр 3 ба түүнээс дээш импакт фактортай Web of science, Scopus, Pubmed мэдээллийн санд бүртгэлтэй сэтгүүлд 1-р зохиогчоор 1 өгүүлэл эсвэл импакт фактор 1-ээс дээш сэтгүүлд 1-р зохиогчоор 2 өгүүлэл хэвлүүлсэн тохиолдолд ил санал хураалтаар шийдвэрлэнэ.
- 8.6.4 Урьдчилсан хэлэлцүүлгээр гишүүдийн 75 ба түүнээс дээш хувь нь дэмжсэн тохиолдолд докторын зэрэг хамгаалуулах зөвлөлд хүргүүлэх ба АШУҮИС-ийн Эрдмийн зөвлөлийн даргын саналаар 2 эрдэмтнийг албан ёсны шүүмжлэгчээр томилно. Саналын хувь хүрээгүй тохиолдолд зохих засварыг хийж тухайн зөвлөлөөр дахин хэлэлцүүлнэ.
- 8.6.5 Албан ёсны шүүмжлэгч нь ашиг сонирхлын зөрчилгүйгээ илэрхийлж, судлаачийн ёс зүйг эрхэмлэн, судалгааны ажлын шинжлэх ухаанч байдал, шинэлэг тал, хуулбарласан эсэх, шинжлэх ухаанд оруулж буй ач холбогдол, хувь нэмэр зэргийг тусгасан шүүмж бичнэ.
- 8.6.6 Докторын зэргийн хамгаалалтыг БШУ-ны сайдын тушаалаар батлагдсан докторын зэрэг хамгаалуулах зөвлөлөөр хэлэлцэж шийдвэрлэнэ.
- 8.6.7 Докторын зэргийн хамгаалалт амжилттай болсон тохиолдолд докторын нэг сэдэвт бүтээлийг эх хувиар болон электрон хэлбэрээр Үндэсний Номын Сан, Мэдээллийн Технологийн Үндэсний Парк, ЭМШУТНС-д хүлээлгэн өгнө.

Ёс. Докторын дараах судалгаа

- 9.1 АШУҮИС-ийн судалгааны тэргүүлэх чиглэл, хэрэгжүүлэх төслүүдтэй уялдуулан Эрдмийн зөвлөлийн тэргүүлэгчдийн хуралдаанаар докторын дараах судлаачийн тоог тогтоон, сонгон шалгаруулна.
- 9.2 Докторын дараах судалгаа нь 1-2 жил байна. Судалгааны үр дүнг үндэслэн 1 жил хүртэлх хугацаагаар сунгаж болно.
- 9.3 АШУҮИС-тай хамтын ажиллагаатай гадаад, дотоодын их сургууль, эрдэм шинжилгээ, судалгааны байгууллагын эрдэмтэн судлаачид хамрагдаж болно.
- 9.4 АШУҮИС-ийн тэнхим, лаборатори, хүрээлэн, их сургуулийн эмнэлгийг түшиглэн хийнэ.
- 9.5 ТСБЗГ нь докторын дараах судлаач болон удирдагчтай гурвалсан гэрээ байгуулж, гэрээний биелэлтэд хяналт тавина.
- 9.6 Докторын дараах судлаач, удирдагч нар судалгааны явцын үр дүнг хагас жил тутам ТСБЗГ-т тайлagnana. Судалгааны төслийн тайланг АШУҮИС-ийн Эрдмийн зөвлөлд хэлэлцүүлж хүлээлгэн өгнө.
- 9.7 Докторын дараах судлаач нь Web of science, Scopus, Pubmed мэдээллийн санд бүртгэлтэй сэтгүүлд нэгдүгээр эсвэл хариуцлагатай зохиогчоор 1 өгүүлэл заавал хэвлүүлнэ.

- 9.8 Харьяалагдах тэнхим, удирдагчийн удирдлага дор магистрант, докторантын сургалт, судалгааны ажлыг удирдан чиглүүлнэ.
- 9.9 Докторын дараах судлаач нь багшийн зэрэглэлээр цалинжина.
- 9.10 Судлаач гэрээг зөрчсөн тохиолдолд докторын дараах судалгааны санхүүжилттэй холбоотой бүх зардлыг буцаан төлүүлнэ.
- 9.11 Докторын дараах судлаачийг их сургуулиас гадуур давхар ажил эрхлэхийг хориглоно.
- 9.12 Докторын дараах судлаачийн удирдагчид тавигдах шаардлага
  - 9.12.1 АШҮҮИС-ийн үндсэн багш, дэд профессор ба түүнээс дээш эрдмийн цолтой байх
  - 9.12.2 Гадаад, дотоодын болон АШҮҮИС-ийн санхүүжилттэй судалгааны төслийн удирдагч байх
- 9.13 Докторын дараах судлаачид тавигдах шаардлага, бүрдүүлэх материал:
  - 9.13.1 Төрийн албан хаагчийн 1-р маягт
  - 9.13.2 Докторын зэрэг хамгаалаад 5 жилээс хэтрээгүй байх
  - 9.13.3 Бүрэлдэхүүн сургууль, хүрээлэнгийн эрдмийн зөвлөлийн нарийн бичгийн даргаар баталгаажуулсан эрдэм шинжилгээ, судалгааны ажлын бүтээлийн жагсаалт
  - 9.13.4 Докторын дараах судалгааны төслийг бүрэлдэхүүн сургууль, хүрээлэнгийн эрдмийн зөвлөлөөр хэлэлцүүлж дэмжсэн хурлын шийдвэр

АШУУИС-ийн төгсөлтийн сургалтын
үйл ажиллагааг зохицуулах журмын
хавсралт 1

НЭГ СЭДЭВТ БҮТЭЭЛ ТУУРВИХ ҮЛГЭРЧИЛСЭН ЗААВАР

Нэг. Ерөнхий зүйл

- 1.1 Энэхүү үлгэрчилсэн заавраар магистр, докторын диссертаци буюу нэг сэдэвт бүтээлийн бичилт, эх бэлтгэл, хэвлэх үйл ажиллагааг зохицуулна.

Хоёр. Нэг сэдэвт бүтээлд тавих ерөнхий шаардлага

- 2.1 Доктор/ магистрын нэг сэдэвт бүтээл (диссертаци) нь БСШУ-ны сайдын 2007 оны 6 дугаар сарын 7-ны 187-р тушаалын нэгдүгээр хавсралт “Магистр, докторын сургалт эрхлэхэд баримтлах нийтлэг журам”-ын 16.2 дугаар заалтын шаардлагыг хангасан байна.
- 2.2 Нэг сэдэвт бүтээлийг монгол хэлээр А4 цаасны нүүрэн хэсэгт бичих ба магистрын судалгааны ажил 30-аас доошгүй, докторын судалгааны ажил 60-аас доошгүй хуудастай байна.
- 2.3 Горилогчийн хүсэлтээр нэг сэдэвт бүтээлийг англи хэлээр бичүүлж болно.
- 2.4 Нэг сэдэвт бүтээлийг урьдчилсан хэлэлцүүлэг ба жинхэнэ хамгаалалтад А4 цаасны ар өвөр хэсэгт хэвлэн тарааж болно.
- 2.5 Товч хураангуй, удиртгал, хэлцэмж, дүгнэлт, зөвлөмж, талархлын хэсэгт хүснэгт, зураг оруулахгүй.
- 2.6 Нэг сэдэвт бүтээлийн хуудасны дугаарлалт товчилсон үгийн жагсаалтаас 1-ээр эхэлж талархал хэсэгт төгсөнө.

Гурав. Нэг сэдэвт бүтээлийн бүтэц

Нүүр /1,2,3-р нүүр/

ГАРЧИГ /1-2 нүүр/

ТОВЧИЛСОН ҮГИЙН ЖАГСААЛТ /1 нүүр/

ТОВЧ ХУРААНГУЙ /англи, монгол хэлээр/

УДИРТГАЛ /5-8 нүүр/

Судалгааны ажлын үндэслэл

Судалгааны зорилго

Судалгааны зорилт

Судалгааны таамаглал

Судалгааны ажлын шинэлэг тал

Судалгааны ажлын практик ач холбогдол

Судалгааны үр дүнг хэлэлцүүлсэн байдал

Судалгааны ажлыг хэвлэн нийтлүүлсэн байдал

Эрдэм шинжилгээний өгүүлэл:

Хэлэлцүүлсэн илтгэл:

НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ. ХЭВЛЭЛИЙН ТОЙМ /магистр 5 нүүр, доктор 10 нүүр/

Тухайн судалгааны сэдэвтэй холбоотой бусад эрдэмтэн судлаачийн судалгааг тусгасан тойм байдлаар бичнэ.

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ. СУДАЛГААНЫ ХЭРЭГЛЭГДЭХҮҮН БА АРГА ЗҮЙ /5-аас доошгүй нүүр/
ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ. СУДАЛГААНЫ АЖЛЫН ҮР ДҮН /6-аас доошгүй нүүр/
ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ. СУДАЛГААНЫ ҮР ДҮНГИЙН ХЭЛЦЭМЖ /магистр 6-аас доошгүй нүүр, доктор 10-аас доошгүй нүүр/
СУДАЛГААНЫ АЖЛЫН ДҮГНЭЛТ
ЗӨВЛӨМЖ /шаардлагатай тохиолдолд/
ТАЛАРХАЛ /дүгнэлт, зөвлөмж, талархал 1-2 нүүр/
НОМЗҮЙ /хуудасны тоонд тооцохгүй/
ХАВСРАЛТ /хуудасны тоонд тооцохгүй/

Дөрөв. Нэг сэдэвт бүтээлийн хэлбэржүүлэлт

- 4.1 Нэг сэдэвт бүтээлийг А4 цаасны 1 талд хэвлэх тохиолдолд хуудасны зүүн захаас 3 см, бусад захаас 2.5 см зйтай бичнэ. А4 цаасны 2 талд хэвлэх тохиолдолд бүх талаас 2.5 см зйтай байна.
- 4.2 Хүснэгт, зураг, гарчиг хуудас дамнах тохиолдолд шинэ нүүр хуудаснаас эхлүүлнэ.
- 4.3 Гарчийн агуултыг бичихдээ удиртгал, судалгааны ажлын үндэслэл, зорилго, зорилт, таамаглал, шинэлэг тал, практик ач холбогдол, судалгааны үр дүнг хэлэлцүүлсэн байдал, судалгааны ажлыг хэвлэн нийтлүүлсэн байдал, хэвлэлийн тойм, судалгааны хэрэглэгдэхүүн ба арга зүй, судалгааны ажлын үр дүн, судалгааны үр дүнгийн хэлцэмж, судалгааны ажлын дүгнэлт, зөвлөмж, талархал хэсгийн эхлэх хуудасны дугаарыг тавина.
- 4.4 Нэг сэдэвт бүтээлийн нүүр
  - 4.4.1 Нэг сэдэвт бүтээлийн нүүр нь 1,2,3-р нүүрнээс бүрдэнэ
  - 4.4.2 Нүүр хуудсыг дугаарлахгүй бөгөөд загварын дагуу бичнэ.
  - 4.4.3 Нэг сэдэвт бүтээлийн нэгдүгээр нүүрт бичигдэх судлаачийн овог нэрийг шаардлагатай тохиолдолд англи хэлээр бичнэ.
- 4.5 Эх бичвэр
  - 4.5.1 Эх бичвэрт удиртгал, судалгааны ажлын үндэслэл, судалгааны зорилго, судалгааны зорилт, судалгааны таамаглал, судалгааны ажлын шинэлэг тал, судалгааны ажлын практик ач холбогдол, судалгааны үр дүнг хэлэлцүүлсэн байдал, судалгааны ажлыг хэвлэн нийтлүүлсэн байдал, хэвлэлийн тойм, судалгааны хэрэглэгдэхүүн ба арга зүй, судалгааны ажлын үр дүн, судалгааны үр дүнгийн хэлцэмж, судалгааны ажлын дүгнэлт, зөвлөмж, талархал зэрэг хэсгүүд хамаарна.
  - 4.5.2 Гарчиг нь Arial (font) фонттой, 12 pt (size) хэмжээтэй, бүх үсгийг /UPPERCASE/ томоор, тодруулан (bold style), голлуулсан (center) байх ба бүлгийн дугаарыг үсгээр бичнэ. (тухайлбал: **ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ. СУДАЛГААНЫ АЖЛЫН ХЭРЭГЛЭГДЭХҮҮН БА АРГАЗҮЙ**)
  - 4.5.3 Дэд гарчиг нь Arial (font) фонттой, 12 pt (size) хэмжээтэй, тодруулж (bold), (sentence case), зүүн тал руу шахсан (align left) байх ба бүлгийн дугаарыг тоогоор бичнэ. (тухайлбал: **2.1 Хэрэглэгдэхүүн**)
  - 4.5.4 Гарчиг, дэд гарчийн өмнө болон дараа 6 pt зайд (before and after space 6 pt) авна.

- 4.5.5 Эх бичвэрийг бичихдээ догол мөрнөөс (tab-1cm) эхэлж бичих бөгөөд мөр хоорондын зайд 1.5, Arial (font) фонттой, ердийн загвартай (regular style), 12 pt (size) хэмжээтэй, хоёр талдаа тэгшилсэн (Justified) байна.
- 4.6 Хүснэгт
- 4.6.1 Хүснэгт, зургийн гарчиг нь Arial (font) фонттой, тодруулсан (Bold style), 11 pt (size) хэмжээтэй, хоёр талдаа тэгшилсэн (Justified), мөр хоорондын зайд 1 pt байна. Хүснэгтийн гарчгийн өмнө болон дараа 6 pt зайд (before and after space 6 pt) авна.
- 4.6.2 Хүснэгтийн тайлбар нь Arial (font) фонттой, ердийн загвартай (regular style), 11 pt (size) хэмжээтэй, хоёр талдаа тэгшилсэн (Justified), мөр хоорондын зайд 1 pt байна. Хүснэгт тайлбарын өмнө болон дараа 0 pt зайд (before and after space 0pt) байна. Хэрэв хүснэгт болон зургийг бусад судлаачийн бүтээлээс хуулбарлан авсан бол эх сурвалжаа тайлбар хэсэгт бичнэ.
- 4.6.3 Хүснэгтийн нэгдүгээр эгнээний бүх бичвэр Arial (font) фонттой, тодруулсан (bold style), 11 pt (size) хэмжээтэй, зүүн тал руу шахсан (align left) байна.
- 4.6.4 Хүснэгт доторх бичвэр нь Arial (font) фонттой, ердийн (regular style), 11 pt (size) хэмжээтэй, зүүн тал руу шахсан (align left) байна.
- 4.6.5 Хүснэгт доторх бичвэрийн мөр хоорондох зайд 1 pt байна.
- 4.7 Зураг
- 4.7.1 Зурган дээр гол ойлголтыг сумаар зааж зургийн хэмжээсийг тэмдэглэсэн байна.
- 4.7.2 Зургийн гарчиг нь Arial (font) фонттой, тодруулан (Bold), 11 pt (size) хэмжээтэй байна. Зургийн тайлбарыг гарчгийн араас үргэлжлүүлэн бичих бөгөөд Arial (font) фонттой, хоёр талдаа тэгшилсэн (Justify), 11 pt (size) хэмжээтэй, мөр хоорондын зайд 1 pt байна.
- 4.7.3 Зургийн тайлбар байхгүй, бичвэр үргэлжлэх тохиолдолд зургийн гарчгийн дараа 6 pt (after space 6 pt) зайд (before space 6 pt) байна.
- 4.7.4 График зураг оруулах тохиолдолд гурван хэмжээст бус энгийн байдлаар бэлтгэн оруулна.
- 4.8 Талархал
- 4.8.1 Талархал хэсэгт тухайн судалгааны ажил болон өгүүлэл, илтгэлд нэр дурдагдаагүй боловч судалгааны ажлыг санхүүжүүлсэн, туслаццаа үзүүлсэн, хамтран ажилласан байгууллага, хувь хүнд талархал илэрхийлэн бичнэ.
- 4.9 Номзүй ба эшлэл
- 4.9.1 Эшлэл болон номзүйн бичилтийг JAMA (AMA)- Journal of American Medical Association загвараар бичнэ (Ном зүйн программ хангамж ашиглана. Жишээ нь: Endnote, Mendeley гэх мэт) Номзүйн бичвэрийг arial фонтоор 10 pt хэмжээтэй бичих ба мөр хоорондын зайд 1 pt байна.
- 4.9.2 Эшлэлийг эх бичвэрт эшлэсэн дарааллын дагуу бичнэ. Эх бичвэрт эшлэлийн дугаарыг цэгийн дараа зайд авахгүйгээр бичнэ.
- 4.9.3 Өмнө нь эшлэл татсан материал дахин тэмдэглэх тохиолдолд уг эшлэлийн анхны дугаарыг давтан тэмдэглэнэ.
- 4.9.4 Дараалсан олон эшлэл авсан тохиолдолд¹⁻³, дараалаагүй олон эшлэл авсан тохиолдолд^{1,3,8,10} гэж тэмдэглэнэ.

4.9.5 Веб хаягаас эшлэл авсан тохиолдолд веб эшлэлийн архив <https://www.webcitation.org/>-аар ном зүйд тэмдэглэн оруулна.

4.10 Хавсралт

4.10.1 Судалгааны анхдагч баримт бичиг, тоон үзүүлэлт болон судалгаатай холбоотой бусад мэдээлэл зэргийг нэг сэдэвт бүтээлд оруулах шаардлагатай гэж үзвэл хавсралтад оруулна.

4.10.2 Хавсралтыг агуулга тус бүрээр нь ангилан араб тоогоор дугаарлана.

13pt, arial, regular,
UPPERCASE, голлуулах

МОНГОЛ УЛСЫН БОЛОВСРОЛ, ШИНЖЛЭХ УХААНЫ ЯАМ АНАГААХЫН ШИНЖЛЭХ УХААНЫ ҮНДЭСНИЙ ИХ СУРГУУЛЬ

6 энтер зайд авах

12pt, arial regular sentence
case, баруун тал руу шахах

Гар бичмэлийн эрхтэй ©

6 энтер зайд авах

НЭР Эцэг/эхийн нэр-ийн

UPPER CASE 14,
голлуулах,

БААТАР Доржийн гэх мэт

12pt, arial regular sentence
case, голлуулах

Сэдэв

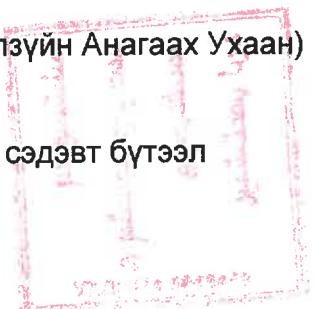
Сэдэв нь 16 pt arial bold,
sentence case байна.
Сэдвийн өмнө болон
дараа 3-н энтер зайд авна.

E0000000 чиглэл (тухайлбал: E0000000 Эмнэлзүйн Анаагаах Ухаан)

2 энтер зайд авах

Магистр /доктор/-ын зэрэг горилсон нэг сэдэвт бүтээл

12pt, arial regular sentence
case, голлуулах

15-17 энтер зайд авах

Доод захад, 12pt, arial regular
sentence case, голлуулах

Улаанбаатар хот
2021 он

Уг судалгааг Анагаахын Шинжлэх Ухааны Үндэсний Их Сургууль (захирал, эрдмийн зэрэг цол, овог нэр), ... сургууль (захирал, эрдмийн зэрэг цол, овог нэр), ...тэнхим (тэнхимийн эрхлэгч, эрдмийн зэрэг цол, овог нэр), лаборатори (эрхлэгч, эрдмийн зэрэг цол, овог нэр)-ийг түшиглэн, удирдагч .....,(эрдмийн зэрэг цол, овог нэр) зөвлөх .....(эрдмийн зэрэг цол, овог нэр) нарын удирдлагад хийж гүйцэтгэв.

12pt, arial regular sentence case, 2 талаас тэгшилсэн (justify), мөр хоорондын зай 1 байна.

Энэхүү эх бичвэрт цэгээр тэмдэглэсэн болон италик болгосон үгийг орлуулан бичнэ үү.

17-н энтер зай авах

Эрдэм шинжилгээний ажлын удирдагч:

Эрдмийн зэрэг, цол овог.нэр

Эрдэм шинжилгээний ажлын удирдагч:

Эрдмийн зэрэг, цол овог.нэр

Эрдэм шинжилгээний ажлын зөвлөх:

Эрдмийн зэрэг, цол овог.нэр

Эрдэм шинжилгээний ажлын шүүмжлэгч:

Эрдмийн зэрэг, цол овог.нэр

Эрдэм шинжилгээний ажлын шүүмжлэгч:

Эрдмийн зэрэг, цол овог.нэр

12pt, arial regular sentence case, зүүн тал руу шахсан (align left), мөр хоорондын зай 1 байна.

Эрдмийн зэрэг, овог нэрийг бичихийн өмнө нэг догол мөр зай авна

Доод захад 12pt, arial regular sentence case, 2 талаас тэгшилсэн (justify), мөр хоорондын зай 1 байна.

Урьдчилсан хэлэлцүүлэг болон хамгаалуулах зөвлөлийн нэрийг бичнэ.

Танилцаж зөвшөөрсөн: ..... зөвлөлийн нарийн бичгийн дарга

Эрдмийн зэрэг цол ..... /Овог.Нэр/

1 энтер зай авах

Гарын үсэг зурах зай үлдээнэ үү

Д.Баатар

Дээд захаас 23-н энтер зайд авах

12pt, arial, regular, sentence
case, голлуулах

Энэхүү нэг сэдэвт бүтээл нь хуулиар хамгаалагдсан оюуны өмч бөгөөд удирдагч болон судлаач бид бусад судлаач, эрдэмтдийн бүтээлээс хуулбарлаагүй болно.

1 энтер зайд авах

Удирдагч ..... / .....

1 энтер зайд авах

Удирдагч ..... / .....

1 энтер зайд авах

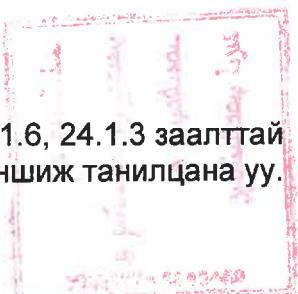
Судлаач ..... / .....

12pt, arial, regular, sentence
case, голлуулах

Доод захад, 12pt, arial regular
sentence case, баруун тал руу
шахах

14-н энтер зайд авах

Зохиогчийн эрх болон түүнд хамаарах эрхийн тухай хуулийн 3.1.6, 24.1.3 заалттай
уншиж танилцана уу.

УДИРТГАЛ

Судалгааны ажлын үндэслэл

Тэмбүү өвчин нь архаг удаан явцтай цайвар спирохетээр үүсгэгдэж хүний биеийн олон эрхтэн тогтолцоог (арьс, салст, дотор эрхтэн, мэдрэлийн систем ба тулгуур эрхтнүүд) эмгэгшүүлдэг бэлгийн замын халдварт өвчин юм. Тэмбүү өвчин нь төрөлхийн болон олдмол хэлбэрээр тохиолдож болно. Дэлхийн эрүүл мэндийн байгууллагын тооцоолсноор 1999 оны байдлаар дэлхий дээр тэмбүүгийн 12 сая шинэ тохиолдол нэмэгдсэн. Тэдгээрийн 90%-с илүү нь хөгжиж буй орнуудад бүртгэгдсэн байна.¹

JAMA style

Дэлхий дахинаа 1980-1990 онд антибиотикийг өргөнөөр ашиглаж тэмбүүгийн халдварт буурсан. Харин 2000 оноос хойш ялангуяа Америк, Их Британи, Австрали, Европд эрчүүдтэй бэлгийн хавьталд ордог эрчүүдийн дунд тэмбүүгийн тохиолдол ихэссэн. Энэ нь аюултай бэлгийн зан үйлтэй холбоотой.^{2,3} Мөн хамгийн их аюул дагуулсан зүйл нь жирэмсэн эх тэмбүүгийн халдвартай бол урагт муугаар нөлөөлөхөөс гадна төрөлхийн тэмбүүтэй хүүхэд төрж байгаа нь ихээхэн эрсдэл учруулж байна. 2007 онд Дэлхийн эрүүл мэндийн байгууллагын тодорхойлсноор жил бүр 2 сая тэмбүүгийн халдвартай жирэмсэн эмэгтэйчүүд байна үүнээс 65% нь (эрт эсвэл хожуу үеийн эндэгдэл/ургийн үхэл, амьгүй төрөлт/, төрсний дараа нярайн эндэгдэл эсвэл халдвартай хүүхэд төрөх) сөрөг үр дагаварт хүргэсэн.¹

Судалгааны ажлын зорилго

Эмнэлзүйн практикт өргөн хэрэглэгдэж буй тэмбүү өвчнийг илрүүлэх хурдавчилсан оношлуурт үнэлгээ өгөх.

Судалгааны ажлын зорилт

Дэд гарчиг нь Arial (font) фонттой, 12 pt (size) хэмжээтэй, тодруулж (bold), бүлгийн дугаарыг тоогоор бичиж, зүүн тал руу (align left) шахсан байна.

- Олон улсад хүлээн зөвшөөрөгдсөн баталгаажуулах шинжилгээний аргаар (TPPA, ELISA, FTA-Abs) цуглуулсан ийлдсэнд тэмбүүгийн эсрэгбие эзэрэг, сөрөг шинжлэгдэхүүнийг тогтооно.
- Эзэрэг сөрөг болох нь баталгаажсан ийлдсэнд З төрлийн хурдавчилсан оношлуураар шинжилж оношлуурын мэдрэг болон өвөрмөц чанарыг үнэлнэ.

Судалгааны ажлын шинэлэг тал

Дэд гарчиг нь Arial (font) фонттой, 12 pt (size) хэмжээтэй, тодруулж (bold), бүлгийн дугаарыг тоогоор бичиж, зүүн тал руу (align left) шахсан байна.

Бэлгийн замын халдварт өвчин нь дэлхий дахины тулгамдсан асуудал болоод байгаа бөгөөд тэр дундаа тэмбүүгийн өвчлөл жил ирэх тусам нэмэгдсээр байна. Манай улсад тэмбүүгийн халдварын талаар олон судалгаа хийгдэж байсан боловч хурдавчилсан оношлуурын чанарыг үнэлсэн судалгаа нэн ховор байгаа. Мөн тэмбүү өвчнийг алдаа бага, зөв оношлох шаардлагатай байгаа тул энэхүү судалгаанд TPPA, ELISA, FTA-Abs баталгаажуулах аргатай хурдавчилсан оношлуурыг харьцуулан судалсанд бидний судалгааны ажлын шинэлэг тал оршино.

Судалгааны ажлын практик ач холбогдол

Тэмбүү өвчнийг оношлох хурдавчилсан оношлуур нь шинжилгээний хугацаа бага шаарддаг, шинжилгээ хийхэд хялбар, үнэ хямд зэрэг давуу талтай ч оношлуурын өвөрмөц, мэдрэг чанар бусад ийлдэс судлалын аргаас илүү бага буюу алдаа гаргах магадлалтай байдаг. Шинжлүүлэгчдээс ийлдэс цуглуулан, тэмбүүгийн халдварыг баталгаажуулах оношлуураар илрүүлж, зэрэг, сөрөг гэж баталгаажуулснаар хурдавчилсан оношлуурыг үнэлэх тэр дундаа үйлдвэрлэгч тус бүрээр нь ангилан өвөрмөц, мэдрэг чанар, найдвартай байдал, хуурамч сөрөг болон зэрэг хариу гарах магадлалыг үнэлэх боломжтой юм. Хурдавчилсан оношлуурыг үнэлснээр эмнэлзүйн анхан шатны нэгжид хэрэглэж буй хурдавчилсан оношлуур нь тэмбүүгийн халдварыг найдвартай илрүүлж байгаа эсэхийг тогтоон, аль үйлдвэрлэгчийн оношлуур зөв оношилж байгааг үнэлэх нь эдгээр эмнэлэгт хэрэглэж болох оношлуурыг зөвлөмж болгох практик ач холбогдолтой юм.

Эх бичвэрийг бичихдээ догол мөрнөөс (tab-1cm) эхэлж бичих бөгөөд мөр хоорондын зاي 1.5, Arial (font) фонттой, ердийн загвартай (regular style), 12 pt (size) хэмжээтэй, баруун зүүн талуудыг тэгшилсэн (Justified) байна.

НОМЗҮЙ

1. Wheeler T, Watkins PJ. Cardiac denervation in diabetes. *BMJ*. 1973 Dec 8; 4: 584-586.
2. O'Keefe M, Coat S. Consulting parents on childhood obesity and implications for medical student learning. *J Paediatr Child Health*. 2009 Sep 14; 45(10): 573-576.

Ном

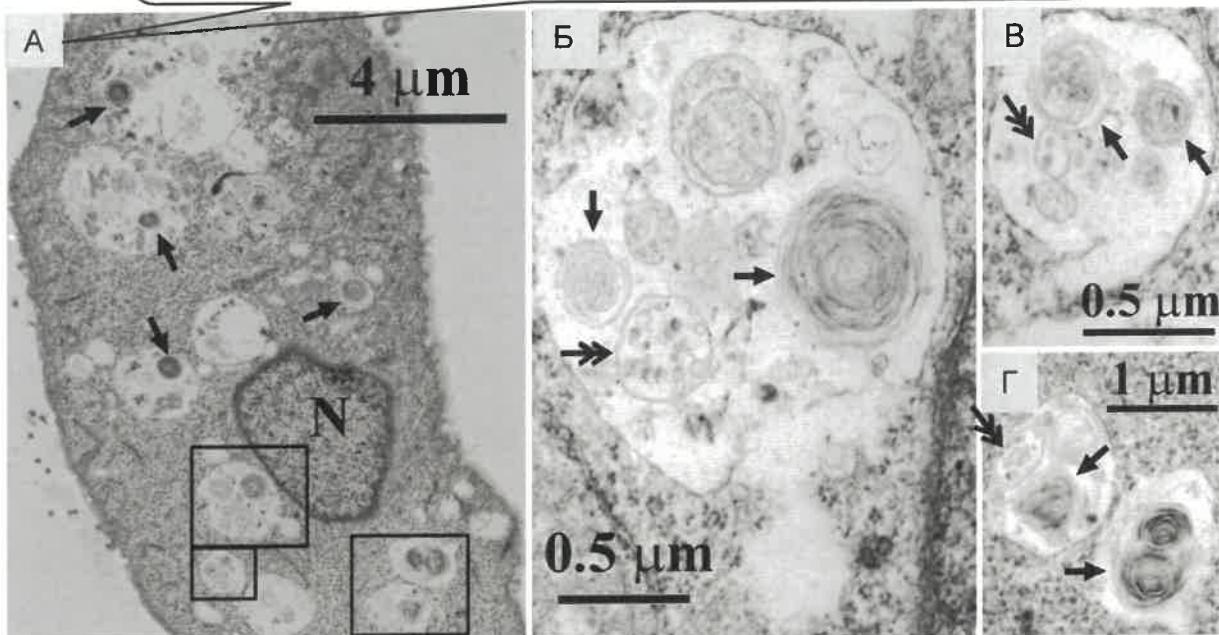
1. Лхагва Ц. Шинжлэх Ухааны Үндсэн ойлголт. Улаанбаатар: Мөнхийн үсэг; 2009. x. 78.
2. Tompson EW, Brandt RT. Molecular aspects of liver cirrhosis. In: Cruger LA, Simons DK (eds). Molecular Pathology, 5th edition. New York, Sanders, 197- 211, 2008

Цахим ном (electronic book)

1. Fatemi SH, Clayton PJ, eds. The Medical Basis of Psychiatry. 3rd ed. Totowa, NJ: Human Press, 2008. <http://rave.ohiolink.edu/ebooks/ebc/9781597452526>. Accessed June 4, 2009.

Номзүйг JAMA- Journal of American Medical Association загвараар бичнэ (endnote, Mendeley хэрэглэн ном зүй оруулах тохиолдолд JAMA style). Номзүйн бичвэрийг arial фонтоор 10 pt хэмжээтэй бичих ба мөр хоорондын зай 1 pt байна.

Зурган дээр гол ойлголтыг сумаар заасан, зургийн хэмжээсийг загвар зургийн дагуу тэмдэглэсэн байна. Зургийн тайлбар дугаарыг үсгээр бичнэ.

Зураг 1. Трансмиссион электрон микроскопын зураг. А. Вакуол үүссэн байдал, Б. Олон вакуол үүссэн эс, В. Олон вакуол үүссэн эс, Г. Олон вакуол үүссэн эс

Зургийн гарчиг нь Arial (font) фонттой, тодруулан (Bold), 11 pt (size) хэмжээтэй байна. Зургийн тайлбарыг гарчгийн араас үргэлжлүүлэн бичих бөгөөд Arial (font) фонттой, хоёр талдаа тэгшилсэн (Justify), 11 pt (size) хэмжээтэй, мөр хоорондын зайд 1 pt байна.

Хүснэгтийн гарчиг нь Arial (font) фонттой, тодруулан (Bold style), 11 pt (size) хоёр талдаа тэгшилсэн (justify), мөр хоорондын зайд 1 pt байна.
Хүснэгтийн гарчгийн өмнө болон дараа 6 pt зайд (before and after space 6 pt) авна.

Хүснэгт 1. Шүдний зөвлөн эд

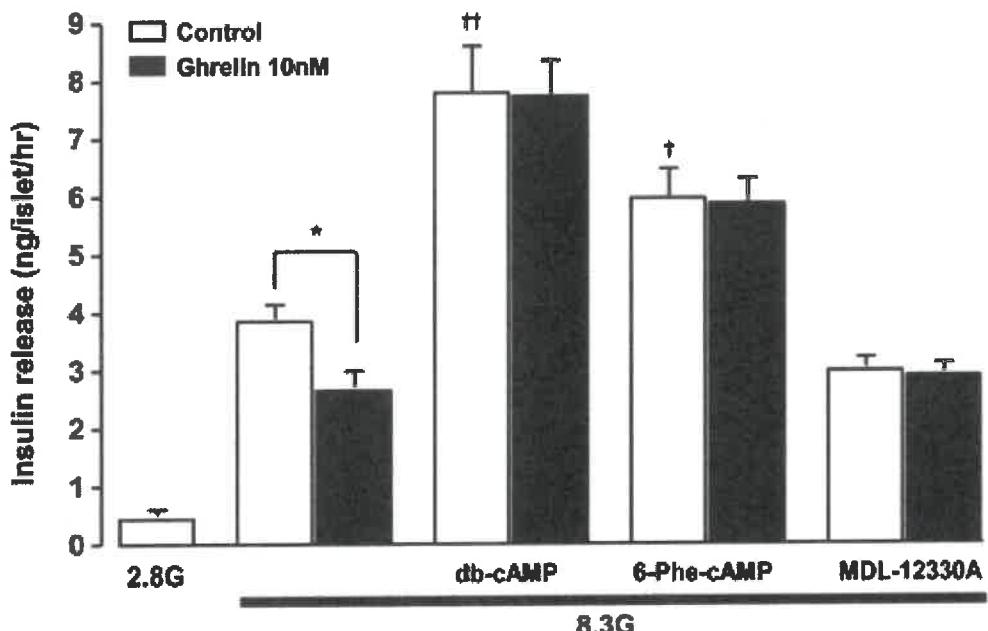
Эд	Эмгэ	Тайлбар
A,C гингивит*	B,D перидонтит	B,D перидонтит
B,D перидонтит	B,D перидонтит	B,D перидонтит
A,C гингивит*	B,D перидонтит*	B,D перидонтит
B,D перидонтит	B,D перидонтит	B,D перидонтит
A,C гингивит*	B,D перидонтит*	B,D перидонтит
B,D перидонтит	B,D перидонтит	B,D перидонтит
A,C гингивит*	B,D перидонтит*	B,D перидонтит
B,D перидонтит	B,D перидонтит	B,D перидонтит

* A,C гингивит, B,D перидонтит

Хүснэгтийн тайлбарыг Arial (font) фонттой, хоёр талдаа тэгшилсэн (Justify), 11 pt (size) хэмжээтэй, мөр хоорондын зайд 1 pt байна.

Хүснэгтийн нэгдүгээр эгнээний бүх бичвэр Arial (font) фонттой, тодруулсан (bold style), 11 pt (size) хэмжээтэй, зүүн тал руу шахсан (align left), мөр хоорондох зайд 1 pt байна.

Хүснэгт доторх бичвэр нь Arial (font) фонттой, ердийн (regular style), 11 pt (size) хэмжээтэй, зүүн тал руу шахсан (align left), мөр хоорондын зайд 1 pt байна.

Зураг 2. Глюкозоор өдөөгдсөн грелины түвшин. Грелин (10 нмоль / л) дарангуйлагдсан глюкоз (8.3 ммоль / л) (8.3G) – инсулин үүсэлт. Db-cAMP (1ммоль / л) ба РКА идэвхжүүлэгч 6-Fhe-cAMP (10 мкмоль / л) аденилатын циклаза дарангуйлагч MDL-12330A (10 мкмоль / л) нь глюкозын өдөөгдсөн инсулины ялгарлыг дарангуйлж, үйлчилгээг бууруулж байна. * P <0.05 ба түүнээс дээш хяналт; † P <0.05, †† P <0.01, (n = 8).

Зургийн гарчиг нь Arial (font) фонттой, тодруулан (Bold), 11 pt (size) хэмжээтэй байна. Зургийн тайлбарыг гарчгийн араас үргэлжлүүлэн бичих бөгөөд Arial (font) фонттой, хоёр талдаа тэгшилсэн (Justify), 11 pt (size) хэмжээтэй, мөр хоорондын зاي 1 pt байна.

СУДАЛГААНЫ АЖЛЫН ТӨСӨЛ БИЧИХ ҮЛГЭРЧИЛСЭН ЗААВАР

Нэг. Ерөнхий зүйл

- 1.1 Энэхүү үлгэрчилсэн заавар нь судалгааны ажлын төсөл бичихэд тавигдах ерөнхий шаардлагыг агуулсан, судалгааны ажлын төслийг бичихэд зориулсан үндсэн удирдамж баримт бичиг болно.
- 1.2 Судлаач нь уг удирдамжийг мөрдлөг болгож бүтээлзээ туурвих ба судалгааны ажлын төсөл нь шинжлэх ухааны үндэслэлтэй, нийгмийн эрэлт хэрэгцээнд нийцсэн, онол практикийн ач холбогдол бүхий эрдэм шинжилгээний бүтээл байна.

Хоёр. Судалгааны ажлын төсөл бичихэд тавигдах ерөнхий шаардлага

- 2.1 Магистрын судалгааны ажлын төсөл нь БСШУ-ны сайдын 2007 оны 6-р сарын 7-ны 187-р тушаалын нэгдүгээр хавсралт “магистр, докторын сургалт эрхлэхэд баримтлах нийтлэг журам”-ын 16.2 дугаар заалтын шаардлагыг хангасан байна.

Гурав. Судалгааны ажлын төслийн хэлбэржүүлэлт

- 3.1 Төслийг A4 цаасны нүүрэн хэсэгт зүүн захаас 3 см, бусад захаас 2.5 см зйтай, Arial үсгийн фондоор, хоёр талдаа тэгшилж (Justify) бичнэ.
- 3.2 Горилогчийн хүсэлтээр судалгааны ажлын төслийг англи хэлээр бичүүлж болно.
- 3.3 Хуудасны дугаарпалтад нүүр хуудас, ном зүй, хавсралт хэсэг орохгүй. Гарчгийн хуудаснаас 3 гэж араб тоогоор голлуулан дугаарлаж эхэлнэ.
- 3.4 Гарчиг нь Arial (font) фонттой, 12 pt (size) хэмжээтэй, бүх үсгийг /UPPERCASE/ томоор, тодруулан (bold style), голлуулсан (center) байх ба бүлгийн дугаарыг үсгээр бичнэ. (тухайлбал: **ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ. СУДАЛГААНЫ АЖЛЫН ХЭРЭГЛЭГДЭХҮҮН БА АРГАЗҮЙ**)
- 3.5 Дэд гарчиг нь Arial (font) фонттой, 12 pt (size) хэмжээтэй, тодруулж (bold), (sentence case), зүүн тал руу шахсан (align left) байх ба бүлгийн дугаарыг тоогоор бичнэ. (тухайлбал: **2.1 Хэрэглэгдэхүүн**)
- 3.6 Гарчиг, дэд гарчгийн өмнө болон дараа 6 pt зай (before and after space 6 pt) авна.
- 3.7 Эх бичвэрийг бичихдээ догол мөрнөөс (tab-1cm) эхэлж бичих бөгөөд мөр хоорондын зайд 1.5, Arial (font) фонттой, ердийн загвартай (regular style), 12 pt (size) хэмжээтэй, хоёр талдаа тэгшилсэн (Justified) байна.

Дөрөв. Судалгааны ажлын төслийн агуулга

Нүүр /1,2,3-р нүүр/

АГУУЛГА /1 нүүр/

ТОВЧ ХУРААНГҮЙ /англи, монгол хэл дээр тус бүр 1 нүүр/

НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ. УДИРТГАЛ /5-аас доошгүй нүүр/

1.1 Судалгааны төслийн үндэслэл

1.2 Хэвлэлийн тойм

1.3 Судалгааны төслийн зорилго ба зорилт

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ. СУДАЛГААНЫ ХЭРЭГЛЭГДЭХҮҮН БА АРГА ЗҮЙ

/6-аас доошгүй нүүр/

2.1 Судалгааны хүн ам, оролцогчид

2.2 Судалгааны тойм бүдүүвч

2.3 Судалгааны арга зүй

2.4 Статистик боловсруулалт

ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ. СУДАЛГААНААС ХҮЛЭЭГДЭЖ БУЙ ҮР ДҮН /1

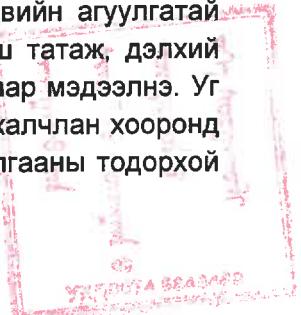
нүүр/

НОМЗҮЙ /хуудасны тоонд тооцохгүй/

ХАВСРАЛТ /хуудасны тоонд тооцохгүй/

- 4.1 Гарчгийн агуулгыг бичихдээ хураангуй, удиртгал, зорилго ба зорилт, хэрэглэгдэхүүн ба арга зүй, хүлээгдэж буй үр дүн, номзүй хэсгийн эхлэх хуудасны дугаарыг тавина.
- 4.2 Нүүр хуудсыг хавсаргасан загварын дагуу харьяа яам, их сургуулийн нэр, гар бичмэлийн эрх, овог нэр, судалгааны ажлын сэдэв, мэргэжлийн индекс, горилсон эрдмийн зэрэг, хот, он зэргийг бичнэ.
- 4.3 Товч хураангуй (abstract)
- 4.3.1 Судалгааны ажлын төслийг танилцуулах товч хураангуйг дараах зааврын дагуу 300 хүртэл үгэнд багтаан монгол ба англи хэлээр тус бүр нэг нүүрэнд багтаан бичнэ. Товч хураангуй нь үндэслэл, зорилго, судалгааны аргазүй, хүлээгдэж буй үр дүн, түлхүүр үг гэсэн бүтэцтэй байна. Найруулга зүй болон агуулгын хувьд уг төслийг бүрэн төлөөлөхүйц утга төгөлдөр бичсэн байх ба таваас доошгүй түлхүүр үгтэй байна.
- 4.4 Удиртгал хэсэг нь дараах цөм гурван хэсгээс бүрдсэн байна. Судалгааны ажлын төслийн нийт хэмжээний 1/3 хувьтай тэнцүү байвал зохино. Үүнд:
- 4.4.1 Судалгааны төслийн үндэслэл хэсэгт өмнө нь судлагдсан болон одоогийн нөхцөл байдал, судалгааны төслийг хийж гүйцэтгэх шаардлагатай болсон шалтгааныг тусган бичнэ.
- 4.4.2 Хэвлэлийн тойм хэсэгт судалгааны төсөлтэй холбоотой гадаад дотоодын судлаачийн 5 ба түүнээс доошгүй эрдэм шинжилгээний бүтээлийг нэгтгэн дүгнэсэн байдлаар бичнэ.
- 4.4.3 Судалгааны төслийн зорилго ба зорилт төсөлт ажлын сэдвийн хүрээнд судалгааны ажлын хийх зүйлсийг тусган товч тодорхой бичнэ.
- 4.5 Судалгааны хэрэглэгдэхүүн ба арга зүй нь дараах бүлгүүдээс бүрдэнэ. Үүнд:
- 4.5.1 Судалгааны хүн ам, оролцогчид бүлэгт судалгааны загвар, хамрах хүрээ, түүврийн хэмжээ, түүвэрлэх арга хэрхэн хамруулахаа тодотгон бичнэ.

- 4.5.2 Судалгааны тойм бүдүүвч нь судалгааг ямар таамаглал, үндэслэл дээр суурилж ямар хэрэглэгдэхүүн аргачлалаар оролцогчдоос мэдээлэл цуглуулж үүнээс гарсан үр дүнг ямар аргачлалаар боловсруулахаа товч тодорхой зурагласан бүдүүвч схем байна.
- 4.5.3 Судалгааны арга зүйг бичихдээ судалгааны ажлын хэрэглэгдэхүүн, мэдээ материал цуглуулсан аргууд, шинжилгээний сорьц цуглуулсан арга, лабораторийн шинжилгээ судалгааг хийх аргачлал, таамаглал батлагдах болон үгүйсгэгдэх нөхцөл зэргийг тусгана. Ёс зүйн асуудал хөндөгдөх судалгааны ажилд холбогдох мэдээллийг энэ хэсэгт тусгана.
- 4.5.4 Статистик боловсруулалт хэсэгт үр дүнгийн статистик боловсруулалт статистикийн ямар аргаар хэрхэн тооцоолох талаар тодорхой тусган бичнэ.
- 4.6 Судалгааны ажлаас хүлээгдэж буй үр дүн хэсэгт судалгааны төслийн зорилго зорилтын хүрээнд ямар үр дүн гарах тухай тодорхой бичнэ. Таамаглал батлагдах, үгүйсгэгдэх магадлал болон судалгааны хязгаарлагдмал талыг дурдсан байж болно.
- 4.7 Номзүй: Эшлэл авах болон ном зүйн бичилтийг анагаахын сэтгүүлүүдийн холбоо (*journal of american medical assosiation*)—оос гаргасан “*jama style*” –ийн сонгон хийнэ. Эшлэлийг эх бичвэрт эшлэсэн дарааллын дагуу бичнэ. Эх бичвэрт эшлэлийн дугаарыг цэгийн дараа зайд авахгүйгээр бичнэ. Өмнө нь эшлэл татсан материал дахин тэмдэглэгдэх тохиолдолд уг эшлэлийн анхны дугаарыг давтан бичнэ. Эшлэлийн тоо 20-аас доошгүй байна.
- 4.8 Хавсралт. Хэвлэлийн тойм нь 10 ба түүнээс их хуудасны багтаамжтай байна, үүнээс нэг хэвлэлийн тойм доод тал нь 2 хуудас байна. Судалгааны сэдвийн *агуулгатай* уялдсан урьд өмнө хэвлэгдэж байсан судалгааны өгүүллүүдээс иш татаж, дэлхий нийтийн болон Монгол улсын чиг хандлага, өнөөгийн бодлогын талаар мэдээлнэ. Уг сэдвээр судалгаа хийсэн бусад судлаачдын судалгааны аргазүйг чухалчлан хооронд нь харьцуулан жишиж, эш татсан баримт, мэдээллийг өөрийн судалгааны тодорхой зорилтуудтай холбож бичнэ.

13pt, arial, regular,
UPPERCASE, голлуулах

МОНГОЛ УЛСЫН БОЛОВСРОЛ, ШИНЖЛЭХ УХААНЫ ЯМ АНАГААХЫН ШИНЖЛЭХ УХААНЫ ҮНДЭСНИЙ ИХ СУРГУУЛЬ

6 энтер зайд авах

12pt, arial regular sentence
case, баруун тал руу шахах

Гар бичмэлийн эрхтэй ©

6 энтер зайд авах

НЭР Эцэг/эхийн нэр-ийн

UPPER CASE 14,
голлуулах,

БААТАР Доржийн гэх мэт

12pt, arial regular sentence
case, голлуулах

Сэдэв

Сэдэв нь 16 pt arial bold,
sentence case байна.
Сэдвийн өмнө болон
дараа 3-н энтер зайд авна.

E0000000 чиглэл (тухайлбал: E0000000 Эмнэлзүйн Анагаах Ухаан)

2 энтер зайд авах

Магистрын зэрэг горилсон судалгааны ажлын төсөл

12pt, arial regular sentence
case, голлуулах

15-17 энтер зайд авах

Доод захад, 12pt, arial regular
sentence case, голлуулах

Улаанбаатар хот
2021 он

Уг судалгааны ажлын төслийг Анагаахын Шинжлэх Ухааны Үндэсний Их Сургууль, Эрдмийн сургууль, Олон улсын цахим сургалтын тэнхимийг түшиглэн, ... тэнхимийн ..... (эрдмийн зэрэг цол, овог нэр) багшийн удирдлагаар боловсруулав.

12pt, arial regular sentence case, 2 талаас тэгшилсэн (justify), мөр хоорондын зай 1 байна.

Энэхүү эх бичвэрт цэгээр тэмдэглэсэн болон италик болгосон үгийг орлуулан бичнэ үү.

19-н энтер зайд авах

Судалгааны төслийн удирдагч:

Эрдмийн зэрэг, цол овог.нэр

Судалгааны төслийн албан ёсны шүүмжлэгч:

Эрдмийн зэрэг, цол овог.нэр

12pt, arial regular sentence case, зүүн тал руу шахсан (align left), мөр хоорондын зай 1 байна.

Эрдмийн зэрэг, овог нэрийг бичихийн өмнө нэг догол мөр зайд авна

Доод захад 12pt, arial regular sentence case, 2 талаас тэгшилсэн (justify), мөр хоорондын зайд 1 байна.

Танилцаж зөвшөөрсөн: төгсөлтийн сургалтын Эрдмийн зөвлөлийн нарийн бичгийн дарга

Эрдмийн зэрэг цол ..... /Овог.Нэр/

1 энтер зайд авах

Гарын үсэг зурах зайд үлдээнэ үү

Д.Баатар

23-н энтер зайд авах

12pt, arial, regular, sentence
case, голлуулах

Энэхүү судалгааны төсөл нь хуулиар хамгаалагдсан оюуны өмч бөгөөд удирдагч болон судлаач бид бусад судлаач, эрдэмтдийн бүтээлээс хуулбарлаагүй болно.

1 энтер зайд авах

Удирдагч ..... /...../

1 энтер зайд авах

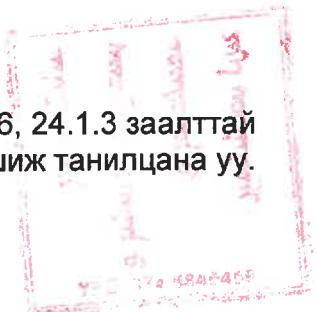
Судлаач ..... /...../

12pt, arial, regular, sentence
case, голлуулах

16-н энтер зайд авах

Доод захад, 12pt, arial regular
sentence case, баруун тал руу
шахах

Зохиогчийн эрх болон түүнд хамаарах эрхийн тухай хуулийн 3.1.6, 24.1.3 заалттай уншиж танилцана уу.

ABSTRACT

Introduction

Patient Safety Culture is an essential component of the quality of healthcare. Because of dependency of patient, they often incurred an adverse event which leads to unintended injuries or complications even death. At least 1 adverse event has been recorded among every 300 patients worldwide. Providing safe care helps to reduce mortality, morbidity, length of hospital stays and cost. The attitude of adverse events among is one of the most important components of patient safety culture. According to international quality indicators, patient safety culture among physicians, nurses and health professionals is priority to managers and directors for development of strategic plan.

Study aim

This study aimed to assess attitudes of physicians, nurses of UB Songdo Hospital.

Methodology

Cross-sectional descriptive study will be using in this study. Data will be collected by the HSOPSC questionnaire which translated into Mongolian language. Full time staffs of UB Songdo hospital will be recruited in this assessment.

Expected results

As hospital continually strives to improve and plan patient safety and quality, hospital leadership increasingly recognizes the importance of establishing a culture of safety. The findings of this study reveal health care providers perceptions. Thus, hospital managers should consider and create effective plans to improve patient safety.

Keywords: international patient safety go

atient safety culture, ub songdo hospital

Дэд гарчиг нь Arial (font) фонттой, 12 pt (size) хэмжээтэй, тодруулж (bold), бүлгийн дугаарыг тоогоор бичиж, зүүн талруу (align left) шахсан байна.

Эх бичвэрийг бичихдээ догол мөрнөөс (tab-1cm) эхэлж бичих бөгөөд мөр хоорондын зай 1.5, Arial (font) фонттой, ердийн загвартай (regular style), 12 pt (size) хэмжээтэй, баруун зүүн талуудыг тэгшилсэн (Justified) байна.

Гарчиг, дэд гарчгийн өмнө болон дараа 6 pt зай (before and after space 6 pt) авна.

Гарчиг нь Arial (font) фонттой, 12 pt (size) хэмжээтэй, бүх үсгийг /UPPERCASE/ томоор, тодруулж (bold) бичсэн, бүлгийн дугаарыг үсгээр бичиж, голлуулсан (center) байна.

НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ. УДИРТГАЛ

1.1 Судалгааны төслийн үндэслэл

ӨАБС бол ЭМТҮ-ний чанарын чухал бүрэлдэхүүн хэсэг байдаг ба дэлхийн олон оронд ӨАБ-ыг сайжруулах үйл ажиллагааг тасралтгүй зохион байгуулахын ач холбогдлыг онцгойлон дурдсан байдаг. АНУ-ын Анагаах Ухааны Институт ӨАБ-ыг “Үйлчлүүлэгчид аюул учрахаас сэргийлэх” гэж тодорхойлон ЭМТҮ-ний явцад үүсэх аливаа алдаанаас сэргийлэх, нэгэнт үүссэн алдааны шалтгааныг тодорхойлж дахин үүсэхээс сэргийлэх хэмээн тэмдэглэсэн байна.¹ ЭМБ-ын “Аюулгүй байдлын соёл” нь хувь хүн ба бүлэг хүмүүсийн байгууллагынхаа үйлчлүүлэгчийн аюулгүй байдлын менежментэд хандах хандлага, ойлголт, чадвар, зан төлөвийн байдал буюу дадал гэж тайлбарласан.²

JAMA style

1.2 Хэвлэлийн тойм

1.3 Судалгааны ажлын зорилго ба зорилт

УБ Сонгдо эмнэлгийн эмч, сувилагчдын дундах Өвчтөний аюулгүй байдлын соёлыг тодорхойлох

1. Эмч нарын дунд өвчтөний аюулгүй байдлын соёлыг асуумжаар үнэлж, ӨАБС-д нөлөөлж буй хүчин зүйлсийг тодорхойлох
2. Сувилагч нарын дунд өвчтөний аюулгүй байдлын соёлыг асуумжаар үнэлж, ӨАБС-д нөлөөлж буй хүчин зүйлсийг тодорхойлох

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ. СУДАЛГААНЫ ХЭРЭГЛЭГДЭХҮҮН БА АРГА ЗҮЙ

2.1 Судалгааны хүн ам

Бид судалгаанд УБ

Дэд гарчиг нь Arial (font) фонттой, 12 pt (size) хэмжээтэй, тодруулж (bold), бүлгийн дугаарыг тоогоор бичиж, зүүн тал руу (align left) шахсан байна.

байгаа эмч, сувилагчдыг судалгаанд түүвэрлэн авна. Судалгааг ӨАБ-ын хэрэгжилтэд чухал үүрэг гүйцэтгэдэг, өвчтөн, түүний ар гэрийнхэнтэй биечлэн харилцдаг, өвчтөний аюулгүй байдлыг хангахад гол үүрэгтэй учир клиникин ажилтнууд, тэр дундаа эмч, сувилагчдыг сонгоно.

2.2 Шалгуур үзүүлэлтүүд

Асуумжаар ӨАБС-ыг тодорхойлоход судалгаанд хамрагдах ажилтан эмнэлгийн

талаар тодорхой мэдлэгтэй байх шаардлагатай

Эх бичвэрийг бичихдээ догол мөрнөөс (tab-1cm) эхэлж бичих бөгөөд мөр хоорондын зай 1.5, Arial (font) фонттой, ердийн загвартай (regular style), 12 pt (size) хэмжээтэй, баруун зүүн талуудыг тэгшилсэн (Justified)

улах болон хасах шалгуурыг ажилтны УБ

Хүснэгтийн гарчиг нь Arial (font) фонттой, тодруулан (Bold style), 11 pt (size) хоёр талдаа тэгшилсэн (justify), мөр хоорондын зай 1 pt байна.

Сонгдо эмнэлэгт ажилласан хугацаа, клиникт ажилладаг цаг, өдрийн тоо, үйлчлүүлэгчтэй харилцдаг байдлыг харгалзан тогтоож оруулна (Хүснэгт 1).

Хүснэгт 1. Шалгуур үзүүлэлт

Оролцуулах шалгуур

Өвчтөн/үйлчлүүлэгчтэй шүуд хүрэлцдэг, эсвэл харилцдаг эмч, сувилагч, техникич

Ажлын ихэнх цагийг эмнэлэгт өнгөрөөдөг эмнэлгийн үндсэн болон гэрээт* эмч (яаралтай тусламжийн тасгийн эмч, ерөнхий мэргэжлийн эмч, дадлагажигч эмч)

* Гэрээт эмч гэдэг нь үндсэн ажилтан бус эмчийг хэлнэ.

Хасах шалгуур

Ажилд ороод 3 ба түүнээс бага сар ажиллаж байгаа эмч, сувилагч

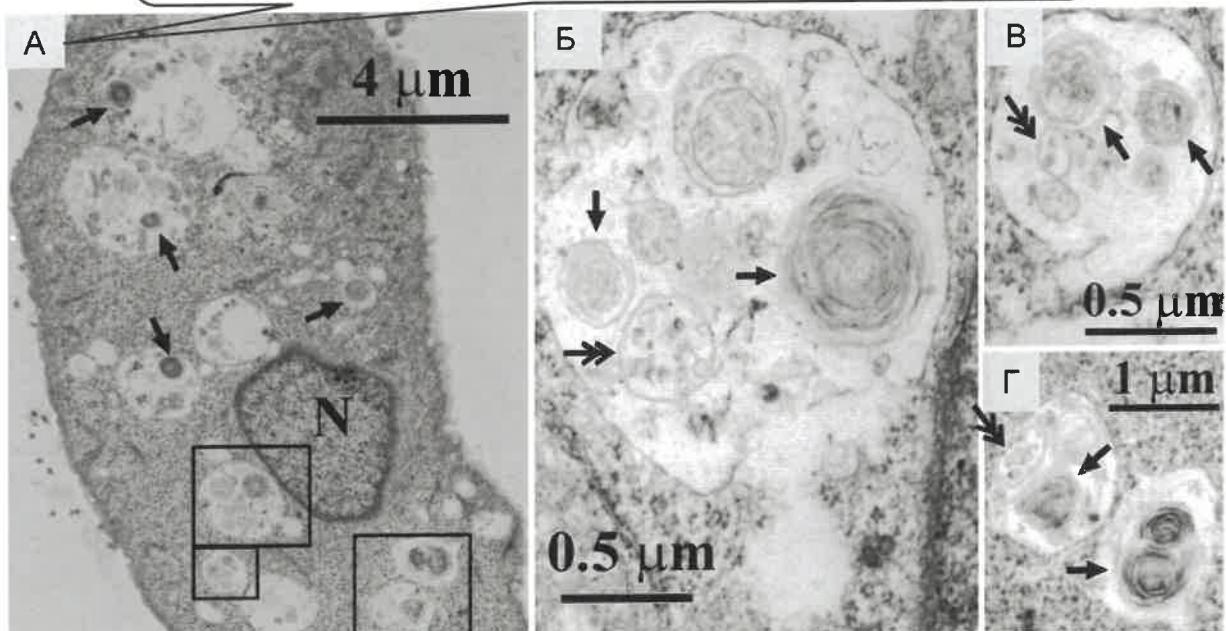
Бүтэн цагаар ажилладаггүй буюу ажлын 6 өдрийн 3-аас доош өдөр ажилладаг, эсвэл өдөрт 4-с бага цаг ажилладаг эмч, сувилагч

Хүснэгтийн тайлбарыг Arial (font) фонттой, хоёр талдаа тэгшилсэн (Justify), 11 pt (size) хэмжээтэй, мөр хоорондын зай 1 pt байна.

Хүснэгтийн нэгдүгээр эгнээний бүх бичвэр Arial (font) фонттой, тодруулсан (bold style), 11 pt (size) хэмжээтэй, зүүн тал руу шахсан (align left), мөр хоорондох зай 1 pt байна.

Хүснэгт доторх бичвэр нь Arial (font) фонттой, ердийн (regular style), 11 pt (size) хэмжээтэй, зүүн тал руу шахсан (align left), мөр хоорондын зай 1 pt байна.

Зурган дээр гол ойлголтыг sumaар заасан, зургийн хэмжээсийг загвар зургийн дагуу тэмдэглэсэн байна. Зургийн тайлбар дугаарыг үсгээр бичнэ.

Зураг 1. Трансмиссион электрон микроскопын зураг. А. Вакуол үүссэн байдал, Б. Олон вакуол үүссэн эс, В. Олон вакуол үүссэн эс, Г. Олон вакуол үүссэн эс

Зургийн гарчиг нь Arial (font) фонттой, тодруулан (Bold), 11 pt (size) хэмжээтэй байна. Зургийн тайлбарыг гарчгийн араас үргэлжлүүлэн бичих бөгөөд Arial (font) фонттой, хоёр талдаа тэгшилсэн (Justify), 11 pt (size) хэмжээтэй, мөр хоорондын зай 1 pt байна.

ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ. НОМЗҮЙ

Ном

1. Лхагва Ц. Шинжлэх Ухааны Үндсэн ойлголт. Улаанбаатар: Мөнхийн үсэг; 2009. х. 78.
2. Tompson EW, Brandt RT. Molecular aspects of liver cirrhosis. In: Cruger LA, Simons DK (eds). Molecular Pathology, 5th edition. New York, Sanders, 197- 211, 2008

Цахим ном (electronic book)

1. Fatemi SH, Clayton PJ, eds. The Medical Basis of Psychiatry. 3rd ed. Totowa, NJ: Human Press, 2008.
<http://rave.ohiolink.edu/ebooks/ebc/9781597452526>. Accessed June 4, 2009.

Өгүүлэл

2. Wheeler T, Watkins PJ. Cardiac denervation in diabetes. *BMJ*. 1973 Dec 8; 4: 584-586.
3. O'Keefe M, Coat S. Consulting parents on childhood obesity and implications for medical student learning. *J Paediatr Child Health*. 2009 Sep 14; 45(10): 573-576.